

Ob demisijah v Gorici

Te dni je v slovensko javnost iznenada treščila vest, da je iz goriškega občinskega odbora, ki so ga dozdaj sestavljali predstavniki strank leve sredine in Slov. demokratske zveze, izstopil zastopnik SDZ, odvetnik Avgust Sfiligoj. V pismu, ki ga je ob svojem odstopu poslal goriškemu županu, izraža med drugim prepričanje, da »bo mogoče iz klopi občinskega sveta bolje braniti program, za katerega so volili slovenski volivci.« V pismu, ki ga je ob tej priložnosti poslala njegova politična skupina vodstvom strank leve sredine, pa je rečeno, da ostaja SDZ zvesta programom, ki so jih tri koalicijske skupine sprejele ob sestavi sedanjih odborov na goriški občini in pokrajini.

Iz obeh pisem ne moremo pri najboljši volji razbrati, kateri so globlji in resnični vzroki, zaradi katerih se edini slovenski predstavnik v tako važnem in odgovornem organu, kot je goriški mestni odbor, prostovoljno odpoveduje svoji funkciji. Ko je bil namreč sestavljen sedanji upravni odbor, je slovenska javnost (in celo predstavniki skrajne levice) pozitivno ocenila prav dejstvo, da je bil prvič po letu 1918 vključen v vodstvo mestne občine državljani slovenske narodnosti.

Vsebinsko obeh omenjenih pisem je, kot smo že dejali, preskopa, da bi mogla javnost spoznati globlje vzroke demisij. Zato moremo o njih le ugibati. Morda je pravi vzrok odstopa spoznanje, da pri ostalih političnih partnerjih ni resnične volje za izvedbo sprejetih obveznosti, zlasti kar zadeva pravice in koristi slovenske narodne skupnosti. Če bi bilo to res, je treba priznati, da so demisije upravičene. Manj prepričljivo pa se nam zdi edini razlog, ki nekako izhaja v pismu županu, češ da bo odstop bolje koristil izvajanju programa, za katerega so glasovali slovenski volivci, kajti vedeti je treba, da duša celotne občinske dejavnosti ni toliko občinski svet, temveč predvsem občinski odbor. Znano je dalje, da predstavništvo SDZ v mestnem svetu ni sestavljeno samo iz ene osebe, temveč da sta v svetu poleg dosedanjega odbornika še dva svetovavca iz vrst SDZ, ki sta imela in še imata vso možnost, da od vladajoče večine terjata izvajanje programa, za katerega so volili Slovenci.

Še najmanj prepričljivo in politično celo nedopustno pa bi bilo, če bi kdo mislil, da se spleča pred političnimi in deželnimi volitvami narediti neko senzacionalno gesto, da se na ta način lahko »prostih in čistih rok« predstaviš slovenskim volivcem in npr. drugim krivdo za morebitne neuspehe svojega političnega dela.

V pričakovanju razpleta dogodkov si dovoljujemo še nekaj pripomniti. Kot poroča-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Novo žarišče vojne nevarnosti na Daljnem vzhodu

Prvič po koncu vojne na Koreji se je zdaj zgodilo, da je skušala vdreti skupina severnokorejskih komunističnih gverilcev, ki verjetno operirajo v Južni Koreji, v južnokorejsko prestolnico Seul. V ponedeljek je policija na nekem kontrolnem bloku v seuleskem predmestju ustavila tovornjak, na katerem je bilo 31 mož v civilnih oblekah. Zdeli so se sumljivi in so jih začeli zasliševati. Tedaj je eksplodirala ročna bomba v žepu enega izmed zaslišancev. Verjetno jo je v žepu odvijal, da jo ob prvem sumu, ki bi se zbudil policistom, zažene. Vnel se je boj, v katerem so padli trije južnokorejski policisti, pet civilistov, ki so se slučajno nahajali v bližini, in pet severnokorejskih gverilcev. Drugi so pobegnili in se porazgubili po predmestjih. Med begom so odmetavali orožje. Menijo, da se bodo skušali iztihotapiti iz mesta, katero so obkolile tri južnokorejske divizije.

Preiskava je ugotovila, da je bil severnokorejski oddelek sestavljen iz samih izbranih vojakov, podporočnikov, poveljeval pa jim je stotnik. Vsi so bili oboroženi z majhnimi hitrostrelkami, pištolami in nekaj ročnimi bombami. Imeli so tudi nekaj radijskih oddajnikov. Ni še znano, zakaj so hoteli vdreti v mesto. Menijo, da so nameravali izvesti kak teroristični napad ali atentat na vladno palačo ali na parlament in povzročiti nered s poskusom upora.

Incident je resen, ker bi lahko privedel do tega, da bi oživela »zamrznjena« vojna na Koreji. Nedvomno tiči za tem poskusom Kitajska, ki bi verjetno rada odprla še »drugo fronto« proti Združenim državam in izpodrinila ruski vpliv na Severno Korejo. Poveljstvo Združenih narodov na Koreji je takoj sklicalo skupno vojaško komisijo za premirje, da bi protestiralo proti temu vdoru v Seul.

Še hujši incident se je zgodil v mednarodnih vodah pred Severno Korejo. Morda v zvezi z omenjenim vdorom v Seul je ameriška pomožna vojna ladja »Pueblo«

križarila v tamkajšnjih vodah, ko so jo zajele po kratkem spopadu severnokorejske vojne ladje. Na krovu je bilo nekaj mož ubitih in ranjenih. Združene države so takoj poslale tja atomsko letalonosilko »Enterprise« in nekaj drugih vojnih ladij ter zahtevajo takojšnjo vrnitev zaplenjene ladje. Ameriški predstavnik je tudi odločno protestiral proti zaplenbi ladje v nadzorni komisiji za premirje v Pun Mun Jomu ter zahteval nele takojšnjo vrnitev ladje in moštva, ampak tudi popolno opravičilo s strani Severnokorejcev in zagotovilo, da se kaj takega ne bo več ponovilo. V Washingtonu izjavljajo, da »ne izključujejo povračilnih vojaških ukrepov«. To bo odvisno od severnokorejskega zadržanja v prihodnjih urah.

Združene države so zaprosile tudi Sovjetsko zvezo za posredovanje pri Severni Koreji. Kot poročajo, je imela zajeta ladja »Pueblo« nosilnost 935 ton, na krovu je imela 83 mož, med njimi dva civilista, obojena pa je bila samo z dvema strojnica.

Na ozemlju Južne Koreje postajajo aktivni severnokorejski komandosi (gverilske skupine). Napetost narašča od hipa do hipa. Lahko se zgodi, da se vsak hip spet vnamejo boji na Koreji, s čimer se bo položaj v Aziji in po vsem svetu hudo poslabšal. To bi lahko sprožilo tudi tretjo svetovno vojno. Značilno je, da se vse to dogaja blizu meja Mao Tse Tungove Kitajske, kar je nov dokaz, da je danes tam žarišče svetovnega nemira in vojnega ščuvanja. Če bo prišlo do tretje svetovne vojne, je gotovo, da bo imela svoje prste vmes Kitajska, ki želi, da bi se Združene države in Sovjetska zveza spopadle na življenje in smrt, po možnosti z atomskim orožjem, in se medsebojno uničili, da bi napravili prostor — Kitajcem.

Po najnovejših vesteh se koncentrirajo ameriško vojno ladje pred severnokorejskim pristanom Wonsan, kjer je zajeta ladja »Pueblo« z moštvo vred.

Pritožbe zaradi počasnosti italijanskega državnega stroja

Medtem ko poroča časopisje o pretresljivih dogodkih med reševalnimi akcijami na južnozahodni Siciliji, ki jo je prizadel prejšnji teden potres, in je mogoče videti take dogodke tudi neposredno po televiziji (ljudi, ki so jih šele po mnogih urah izkopali izpod razvalin, otroke, ki so ostali sami na svetu, matere, ki so izgubile majhne otroke itd.), pa se je razvnel v italijanskem časopisju in med strankami spor zaradi

prepočasne pomoči preživelim žrtvam. Zdi se, da vlada pri akcijah pomoči precejšen nered in da te akcije nikakor niso dovolj vskladene. »Corriere d'Informazione« je zapisal med drugim:

»Gotovo ni podcenjevati materialnih in predvsem psiholoških težav. Ne smemo pozabiti, da je zadel potres najbolj osamljeno področje na otoku. Znano je tudi, da

(Nadaljevanje na 3. strani)

RADIO TRST A

• **NEDELJA**, 28. januarja, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojšanu; 10.15 Poslušali boste; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Poslednji Mohokanec«. Napisal James Fenimore Cooper, prevedel in dramatisiral Dušan Pertot. Četrtri del: »Usoda Trdnjave«; 12.00 Nabožna glasba; 12.10 Vera in naš čas; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj...; 14.30 Sedem dni v svetu; 14.45 Popevke za nedeljski popoldan; 15.30 »Učenjak«. Komedia v treh dejanjih, napisal Fran Detela. Igra R.O., režira Stana Kopitar; 17.30 Prijatelji zborovskega petja; 18.00 Koncert v miniaturi; 18.30 Iz pesniških gajev: »Erna Muser«, pripravil Marko Kravos; 20.30 Iz slovenske folklorne: Poklici: »Pri ribičih«, (Lelja Rehar); 22.10 Sodobna glasba.

• **PONEDELJEK**, 29. januarja, ob: 11.40 Radio za šole (za srednjo šolo); 12.10 Pomenek s poslušavkami; 17.20 Ne vse, toda o vsem; 17.40 Radio za šole (za srednjo šolo); 18.30 Iz opusa Meride'ssoliha-Bartholdyja in Strawinskega; 20.50 Kulturni odmevi; 22.00 Pol ure popevk; 22.30 Slovenski solisti. Pianist Aci Bertonec. Vasilij Mirk: Glasbeni utrinki; Reveries.

• **TOREK**, 30. januarja, ob: 12.00 Iz slovenske folklorne: Poklici: »Pri ribičih« (Lelja Rehar); 17.20 Slovenščina za Slovence — pripravlja prof. Martin Jevnikar; 17.40 Bruno Nica: Veliki pomerščak: »Stvarnost in fantazija v plovbi visokega srednjega veka«, prevod Gojmir Budal; 18.30 Javni koncerti Radia Trst. Sopranistka Ljuba Berce Košuta, pri klavirju Gabrijel Pisani. Samospevi Ivana Grbca. Prvi del koncerta, ki je bil dne 15. januarja letos; 19.10 Plošče za vas, quiz oddaja, pripravlja Danilo Lovrečič; 20.35 Wolfgang Amadeus Mozart: »Zaida«, opera v dveh dejanjih.

• **SREDA**, 31. januarja, ob: 11.40 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol); 12.10 Brali smo za vas; 17.20 Odvetnik za vsakogar, pravna posvetovalnica; 17.40 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol); 19.10 Zdravniška posvetovalnica; 19.20 Razkuštrane pesmi; 20.35 Simfonični koncert. Vodi Armando La Rosa Parodi. Sodeluje pianist Walter Klein.

• **ČETRTEK**, 1. februarja, ob: 12.00 Tri in ena — sobotni variete. Besedilo Danila Lovrečiča; 17.20 Pregled zgodovine italijanskega slovstva: Marija Kacin: »Melodram in Piero Metastasio«; 18.30 Sodobni slovenski skladatelji. Lucijan Marija Škerjanc: Gazele, sedem spevov za orkester. Orkester Radiotelevizije Ljubljana vodi Uroš Prevorsek; 19.10 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše. Pripravila Krasulja Simoniti; 20.35 Udarci krmila. Igra v treh dejanjih, napisal Renzo La Rosa, prevedel Vinko Beličič. Režira Jože Peterlin; 22.30 Skladbe davnih dob.

• **PETEK**, 2. februarja, ob: 11.40 Radio za šole (za drugo stopnjo osnovnih šol); 12.10 Gospodinja nakupuje — pripravil prof. Tone Penko; 17.20 Ne vse, toda o vsem; 17.40 Radio za šole (za drugo stopnjo osnovnih šol); 18.30 Koncert zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta pod vodstvom Humberta Mamola. Koncert je bil posnet v cerkvi sv. Antona novega v Trstu dne 7. januarja letos; 19.10 Novele XX. stoletja: Vasco Pratolini: »Spomini na mladost«, prevod Franc Jeza; 20.35 Gospodarstvo in delo; 20.50 Koncert operne glasbe. Vodi Massimo Freccia; 22.30 Komorne skladbe deželni skladatelj.

• **SOBOTA**, 3. februarja, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 12.00 Kulturni odmevi; 13.30 Semen plošč; 14.45 Početa: Dalida in Scott McKenzie; 15.00 Glasbena oddaja za mladino; 16.00 Avtoradio — oddaja za avtomobiliste; 16.10 Pregled slovenske dramatike. Pripravila Jože Peterlin in Josip Tavčar. Trinajsta oddaja. Realistična domovinska drama Ksaverja Meška; 17.20 Dialog — Cerkev v sodobnem svetu; 17.40 Otrokov pravljčni svet: »Sneženi mož«. Napisal Hans Christian Andersen; 18.00 Zbor iz Rupe pod vodstvom Zdravka Klanjščka; 18.30 Veliki mojstri jazz: Buddy Bregman; 19.10 Družinski obzorik; 20.35 Teden v Italiji 20.50 Tri in ena — sobotni variete; 21.20 Vabilo na ples; 22.40 Za prijeten konec tedna.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphi« — Trst, ulica Sv. Frančiška 20 — telefon 29-477

Generali povzročili nevarnost vladne krize

Ze nekaj časa traja razprava, ki jo je naperil pred rimskim sodiščem bivši poveljnik orožnikov general De Lorenzo proti uredništvu lista »L'Espresso«. List, ki je radikalno strankarsko pobarvan, je obdolžil vrsto generalov in od njih odvisno tajno obveščevalno organizacijo Sifar, da so pripravljali leta 1964 tajen državni udar. Pripravili da so že dolge črne liste oseb, ki bi jih morali aretirati in odpraviti v taborišča na Sardinijo. Vse te priprave, katerih glava naj bi bil general De Lorenzo, je imela po pisanju in odkritju omenjenih časnika bolj desničarski značaj. O nameravanem državnem udaru, predno je prišlo do sestave sredinsko-leve vladavine, naj bi po »Espresso« pisanju, vedele tudi vrhunske osebnosti v državi.

Napadene vojaške osebe so spravile časnika na zatožno klop, češ da so vse iz trte izvili. Časnikar Januzzi je pa doprinesel neke dokaze, ki so generale same spravili v velikanske zadrege, ker so segali preko meje svoje oblasti. V pričevanju mnogih generalov je ugotovil sodni zbor neskladnosti in da so »črni« seznamami res obstajali. Nekatere priče priznavajo to dejstvo, a da se ne spominjajo imen na seznamih. Drugi zaslišani generali se takih seznamov sploh ne spominjajo in pravijo, da je bil vse skupaj le običajni postopek za varstvo države. Tretji se pa zavarujejo z nekim paragrafom, ki jim dovoljuje molčati o vojaških tajnostih.

Januzzi pa še vedno kaj dodaja. Tako na primer točne dneve, uro in vsebino pogovorov z državnim svetnikom Lugom o tajnih seznamih Sifarja in s tem absolutističnega poseganja nepoklicnih faktorjev v demokracijski državni razvoj.

Vsa zadeva je prišla pred parlament. Komunisti, ki bi radi lopnili po krščanskih demokratih in Moru, zahtevajo, naj se Sifarjevi seznam razgrnejo pred vsem svetom. Tudi v vladni večini je prišlo zastran te generalske zadeve do hudih nasprotij med socialistično in demokristjansko stranko. Ta želi, čeprav bi rada generalom osvežila spomin, naj se stvar preveč ne razpihuje, da res ne bodo prišle kake državne tajnosti nepoklicanim na ušesa. Skrajna levica pa prav to hoče in zahteva, naj se vzpostavi posebna preiskovalna komisija. Pridružila se ji je zdaj tudi združena socialistična stranka PSU, ki hoče — njen vođa Nenni je sicer proti — naj parlamentarna komisija preišče na politični ravni vso zadevo.

Ministrski predsednik Moro se je temu političnemu izigravanju s strani komunistov, radikalov in večjega dela koalicijske PSU odločno uprl in je zagrozil z ostavko in vladno krizo. Danes bodo združeni socialisti odločili, ali umaknejo zahtevo po komisiji ali ne. Vlada pa je vsekakor na tehtnici in to pot zaradi tega, ker so se začeli vmešavati generali v politiko.

Vodikove bombe v arktičnem morju

Pred severno Groenlandijo je pred dnevi padlo v morje ameriško vojaško letalo, ki je imelo na krovu štiri vodikove bombe. Ameriške oblasti zagotavljajo, da ne predstavlja nesreča večje nevarnosti, ker je radioaktivno izžarevanje minimalno in ker bombe niso imele vžigalnikov. Ta zagotvila jemljejo mnogi z veliko rezervo.

Danska je že protestirala, ker smatra, da vodikove bombe v morju ogrožajo ribolov v njenih vodah pred Groenlandijo.

OB DEMISIJAH V GORICI

(Nadaljevanje s 1. strani)

mo na drugem mestu, bo čez nekaj dni v Gorici, na pobudo goriškega župana, srečanje županov in predstavnikov občin Ljubljana, Nova Gorica, Celovec in Gorica. Vsakdo mora priznati, da gre za pomemben dogodek, ki bo (kot tudi druge podobne pobude) posredno ali neposredno koristil tudi slovenski narodni skupnosti v Gorici in sploh v Italiji. Prav v tem trenutku in sploh v času, ko se delajo prvi koraki na poti, ki naj vodi do programiranja in konsolidiranja nove, široko odprte politike tako v odnosih med sosednimi državami kot v odnosih med večino in manjšino, pa se Slovenci sami izključujemo iz političnega dogajanja, medtem ko bi se morali po našem mnenju v to dogajanje polno angažirati in novo politiko soustvarjati.

Mislimo, da je treba upravičenost in oportunističnost zadnjih goriških demisij proučiti tudi in predvsem v luči te politične perspektive, katere uresničenje je tesno povezano tudi s pravično ureditvijo številnih odprtih manjšinskih vprašanj. D. L.

PETRUCCIJEVA »ZADEVA«

V vsej italijanski javnosti je vzbudila velik odmev aretacija bivšega rimskega krščansko-demokratskega župana Ameriga Petruccijsa, ki je bil zelo znana in ugledna osebnost. V sedanjem rimskem občinskem odboru je bil odbornik za finance. Aretiran je bil pod obdolžitvijo, da je po malomarnosti zapravil veliko denarja, ki ga je upravljal kot komisar vsedržavne zveze ONMI za varstvo matere in otroka. S tem denarjem je baje financiral volivno propagando. Poleg tega pa je baje zagrešil tudi razne nerednosti kot župan.

V zadevo je vpletenih še nad 20 drugih oseb.

Ne manjka še seveda takih na skrajni desnici in skrajni levici, ki vidijo tudi v tej aferi dokaz, da demokracija nujno pelje v korupcijo. Res pa je nasprotno. Ravno to, da take stvari v demokraciji odkrivajo, je znak njenega zdravja; totalitarni režimi namreč take korupcijske afere prikrivajo — če jih sploh odkrijejo, kajti kdo si upa nadzirati in kritizirati finančno poslovanje visokih »hierarhov«?

TEDENSKI KOLEDARČEK

28. januarja, nedelja: Peter, Tilen
29. januarja, ponedeljek: Franc, Radomir
30. januarja, torek: Martina, Darinka
31. januarja, sredo: Vanja, Marčela
1. februarja, četrtek: Ignac, Igor
2. februarja, petek: Svečnica, Marija
3. februarja, sobota: Blažek, Blaženka

Blaiberg vztraja

Izmed petih ljudi, katerim so doslej vsadili novo srce, je živ samo še južnoafriški zobozdravnik dr. Philip Blaiberg, po rodu Jud iz Litve. Zadnji ameriški pacient z novim srcem Kasperak je umrl po celi seriji operacij in po hudem trpljenju preteklo nedeljo. Nobene transfuzije niso več pomagale. Pravijo pa, da ni umrl zaradi tega, ker bi mu bilo odpovedalo novo srce, ampak zaradi istrošenega ostalega organizma, zlasti ledvic. Neposredni vzrok smrti je bila notranja krvavitev po operaciji na ledvicah, ki je nikakor niso mogli ustaviti.

Blaiberg pa si je že kar presenetljivo opomogel od hude operacije, s katero so mu zamenjali njegovo slabo srce za srce mladega mulata. Začel je že z lahkimi telovadnimi gibi, seveda še vedno pod skrbnim nadzorstvom zdravniške ekipe v bolnišnici »Groote Schuur« v Capetownu. Po prvi telovadbi si je privoščil 58-letni zobozdravnik kar dvojno porcijo vsake jedi pri kosilu. Kmalu misli zapustiti bolnišnico in se spet lotiti dela. Vendar ne bo nadaljeval z zobozdravniško prakso, ki jo je opustil pred dvema letoma, ampak namerava postati trgovski zastopnik za tovarne zdravil. Njegova hčerka, ki se je zaradi očetove operacije vrnila iz Izraela, kjer je na prostovoljnem delu v nekem kibutzu, tudi z namenom, da se nauči hebrejsko, se je pomirjena spet vrnila v Izrael, kar je očeta seveda nekoliko razžalostilo.

Vse kaže, da so ameriški zdravniki, ki so izvedli presaditve srca, premalo pretehtali možnosti operirancev, da ostanejo pri življenju, in da se jim je nekoliko preveč mudilo s presaditvijo. To pa se ne more reči o dr. Barnardu, ki je operiral Washkanskega in Blaiberga. Obe njegovi opera-

ciji sta se izvrstno posrečili, ker sta bili do potankosti pretehtani. Morda bi bil tudi Washkansky še zdaj živ, ko bi mu ne bil dajal dr. Barnard prevelikih doz antibiotikov, v strahu, da bo njegov organizem zavrnil novo srce. To se ni zgodilo, pač pa so antibiotiki preveč oslabili ostale rekonvalescentove odporne sile. Pri Blaibergu je bil zato previdnejši z antibiotiki in kot je videti, je bil to pravilen postopek. Če se bo posrečila vsaj ta operacija, bo vendarle ostalo upanje, da se bo tehnika presaditve srca v kratkem še bolj izpopolnila in da bo mogoče rešiti marsikoga, ki bi bil sicer zapisan smrti.

Torej nova zmaga zdravniške vede. Kdaj bo končno premagan tudi rak? Morda tudi do zmage nad njim ni več zelo daleč. Takrat si bo človeštvo še bolj oddahnilo.

IZID VOLITEV NA DANSKEM

Izidi političnih volitev, ki so bile v začetku tedna na Danskem, kažejo, da so znatno nazadovali socialdemokrati, ki so zgubili 6 poslanskih mest v parlamentu, čeprav so ostali najmočnejša stranka v dr-

žavi. Prodorno zmago pa so dosegli radikalni liberalci, ki so svojo predstavništvo v parlamentu več kot podvojili, saj so od dosedanjih 13 mest prešli k 28 mestom v zakonodajni zbornici. Konservativci so dobili 38 poslancev (prej 34); zmerni liberalci 35 (35) in ljudska socialistična stranka 11 (14).

Ministrski predsednik Otto Krag je izjavil, da bo njegova vlada odstopila. Novo vlado bo najbrž skušal sestaviti z radikalnimi liberalci.

DVE NOVI DRŽAVICI V NASTANKU

V kratkem bo proglašen za samostojno državo otoček Nauru v Tihem oceanu, zdaj pod avstralsko oblastjo, ki meri samo 21,3 kvadratnih kilometrov in ima okrog 5560 prebivavcev, Kanakov. Ti živijo — in ne slabo — samo od fosfatov, ki jih nakopljejo na otoku.

V marcu pa bo dobil neodvisnost britanski otok Mauritius v Indijskem oceanu, s površino 1865 kvadratnih kilometrov in z okrog 760.000 prebivavci, črnici, Indijci in mešanci. Otok živi od sladkornega trsa. Na otoku so že izbruhnili krvavi nemiri med črnici in Indijci. Revni črnici se pripravljajo, da planejo po premožnejših indijskih trgovcih, ki jim vzbujajo zavist.

Slovenija se usmerja v avtonomno gospodarsko politiko

Kot so te dni naznanili, bo Slovenija dvignila svoj »limit« (mejo, koliko sme iz svojega narodnega dohodka porabiti za »negospodarske namene«), o katerem je bilo zadnje tedne toliko razpravljanja, na 27,5%, da bo krila s tem denarjem stroške za strokovno šolstvo in nekatere druge socialne izdatke. Hrvaška se je odločila za »limit« 27%. Kot znano, je zvezna skupščina v Beogradu sklenila tik pred novim letom, naj bo »limit« 26% za vso državo, če-

tudi sta Slovenija in Hrvaška že vnaprej povedali, da s tem ne moreta shajati in da zahtevata pravico, da namenita večji delež svojega narodnega dohodka v te namene.

Te dni je imel sejo tudi upravni odbor gospodarske zbornice Slovenije, ki je glasnica slovenskega gospodarstva. Odbor je na seji podprl proračunsko politiko izvršnega sveta SRS, kakor jo je na seji razložil njegov predsednik Stane Kavčič, in odobril tudi predlagano stopnjo 27,5% za financiranje strokovnega šolstva in drugega. S tolikim deležem dajatev bo namreč obremenjeno slovensko gospodarstvo, ki pa je pripravljeno plačevati v ta namen, ker se zaveda pomena šolstva za gospodarstvo in splošno življenjsko raven.

PROTEST PROTI ŠKODLJIVIM UKREPOM

Na omenjeni seji slovenske gospodarske zbornice so tudi odločno protestirali proti za gospodarstvo škodljivim ukrepom in malomarnemu poslovanju zveznega izvršnega sveta. V uradnem poročilu o seji je rečeno med drugim: »S podatki študije, ki so jo napravili strokovnjaki v zbornici, je ugotovljeno, da so se obremenitve gospodarstva v zadnjih dveh letih nesorazmerno visoko povečale, tako da so bile ob koncu leta 1967 višje kot v začetku izvajanja reforme... Najbolj so se povečale obremenitve s strani federacije, ki so znašale v prvem polletju 1967. leta že 13,3 odst. bruto narodnega produkta Slovenije (brez posrednih obremenitev, kot so carine, obrestne mere itd.), medtem ko so stopnje obremenitev republike in občin padle.«

Na seji upravnega odbora gospodarske zbornice Slovenije so tudi zadalžili vodstvo zbornice, »da si neprestano in odločno prizadeva za zmanjšanje vseh izrazito fiskalnih obremenitev s strani federacije«, hkrati pa tudi za čim racionalnejše trošenje sredstev v republiki in v občinah. Ob-

Pritožbe zaradi počasnosti italijanskega državnega stroja

(Nadaljevanje s 1. strani)

nekateri od tistih, ki so izgubili svoje drage, nočejo niti za nekaj tednov zapustiti kraja, kjer so se rodili. Vse to je res in samo slepa strankarska politična spekulacija lahko prezre ta del podobe. Vendar pa je tudi res, da je manjkala ali pa se je začela prepozno — kot v Longaroneju in v Florenci — osrednja vskladitev, kajti javne oblasti niso imele primerne instrumenta, da bi lahko hitro in dobro intervenirale; pobude so se izpodrivale in skoro uničevale, neusmerjeni naporji so zalegli mnogo manj, kot se je upalo.

Zakaj vse to? Odgovor bo... dala vlada... A že zdaj je mogoče reči, da zamud in zmede nista povzročili nemarnost ali zapravljivost tistih, ki naj bi vodili akcije pomoči. V takih izrednih primerih je potreben izreden instrument, ki naj bi pogljal državni stroj drugače in hitreje — tisti stroj, ki se je tudi tokrat — kot v Kalabriji, kot v Poadižju, kot v Longaroneju in kot v Florenci — takoj zataknil.«

Isti list meni, da bo ta lekcija morda pripravila vlado do tega, da bo ponovno predložila slovit zakon o civilni zaščiti, katerega je svoj čas umaknila zaradi odpora skrajne levice. To, kar se zdaj dogaja, je dovolj, da bi enkrat za vselej prepriča-

lo javne oblasti, da je potrebno v malo, a sigurnih rokah osredotočiti akcije pomoči v nujnih primerih.

»Corriere d'Informazione« se potem ponovno pritožuje nad počasnostjo in nerodnostjo državnega upravnega stroja in pripominja: »Država, kjer se dogajajo take stvari, je lahko med prvimi desetimi industrijskimi silami na svetu. Ni pa med najbolj naprednimi državami.«

Ureditev dežel v Italiji ima prav ta namen, da bi razbremenila osrednji državni stroj, toda očitno je, da ima osrednja državna birokracija ves interes na tem, da sabotira ta načrt, ki temelji na ustavi, ker bi to zmanjšalo njeno oblast. Zato smo priče, kako se počasi in z muko vleče uresničenje tega načrta naprej in kako malo resnične avtonomije imajo dežele, ki so bile že ustanovljene, med drugim tudi Furlanija-Juljska Benečija, ki ni pristojna niti za tisto, kar se je najbolj tiče — za reševanje manjšinske problematike. Dežele so se spremenile — namesto da bi bile resnično avtonomne enote, kakor so bile zamišljene — v podaljšek osrednjega birokratsko-upravnega aparata, ki lahko z dvomljivimi upravnimi pravnimi sklepi vsak hip razveljavi njihove odločitve in zmanjšuje njihovo avtonomijo ter jim tako jemlje pobude.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Tržaškega

O naši etnični skupini

Prejšnji teden je govoril v Slovenskem klubu v ul. Geppa akademik Igor Tuta o temi: »Naša manjšina in njena mladina«. Predavatelj je najprej poudaril važnost pravega pojmovanja mladine in njenega prizadevanja v najrazličnejših situacijah naše etnične skupnosti. Predpostavil je, da je treba videti danes v mladi generaciji, jutrišno hrbtnico manjšine. Potem je Tuta nakazal zgodovinsko in sociološko okolje, v katerem je današnja mladina rasla po vojni, in pravi, da »moč dogodkov, ki smo jim danes priča, prerašča tudi našega človeka, čigar včerajšnje delo ostaja neizrabljeno v dobi, ko naša mladina na vso paro postaja sredstvo svojega uničenja, ko se nepremišljeno podaja na področje odvajanja naši etnični skupnosti.« Ob teh ugotovitvah se je predavatelj vprašal, kje so vzroki za tako stanje in kaj je treba napraviti, da se temu odpmore. Najprej je zelo ostro polemiziral z vsemi našimi politiki, češ da je njihovo potenciranje politične razbitosti daleč od zdravih medsebojnih odnosov. Tudi šport, ki masovno združuje mladino, ne rešuje slovenskega zamejskega vprašanja in naša šola vse premalo posreduje duh slovenstva, družina pa se žalostno notranje izpraznjuje. Na koncu predavanja je Tuta poudaril, da bi bilo prav, če bi naša mladina spet prišla do svoje duhovnosti.

Predavanje je bilo vsekakor zanimivo, že zato ker je spregovoril eden izmed mladih, na kar pri nas nismo navajeni.

Tudi diskusija, ki se je razvila po pre-

davanju, je bila zanimiva, le da se ni razgrela in je ostala pri splošnih načelih. Toda prav zaradi tega pušča ta torkov večer slej ko prej odprta vprašanja in nerešene probleme, probleme, ki jih je treba vzajemno reševati v podobnih diskusijah.

—0—

PRED OBČNIM ZBOROM SLOV. SKUPNOSTI

Občni zbor Slovenske skupnosti, ki je bil dne 12. novembra 1967, ni izčrpal dnevnega reda in je zato sklenil, da bo razpravo nadaljeval na drugem zasedanju, ki naj bi bilo najkasneje do konca januarja 1968. V skladu s tem sklepom se bo občni zbor sestel v nedeljo, 28. t. m.

V tej zvezi pa nam je poslalo vodstvo Slov. demokratske zveze, ki je ena izmed štirih ustanovnih skupin Slov. skupnosti, prepis pisma, naslovljenega na ostale tri politične skupine, v katerem sporoča, da se njeni predstavniki ne bodo udeležili nedeljskega občnega zbora. Kot vzrok svoje odsotnosti navaja SDZ dejstvo, da doslej še ni dobila odgovora na zahteve, ki jih je večkrat postavila in ki zadevajo notranja organizacijska vprašanja. »SDZ je pripravljena — je še rečeno v pismu — nadaljevati sodelovanje v Slov. skupnosti, ko bodo odnosi med štirimi skupinami dokončno in nedvoumno urejeni.«

Ni nam znano, kako bodo na ta sklep reagirale ostale skupine, vendar menimo, da bi bilo treba vprašanje čimprej razčistiti, kar je z dobro voljo lahko izvedljivo.

SKUPNO ROMANJE 1968

Tržaški in goriški slovenski duhovniki bodo letos priredili dve romanji za slovenske vernike. Od 8. do 12. julija bo romanje v Alttötting, najbolj znamenito Marijino božjo pot v Nemčiji. Romarji bodo med drugimi kraji obiskali Dachau, kjer je v strašnih duševnih in telesnih bolečinah umrlo tudi mnogo naših rojakov. Potni in vsi ostali stroški za to romanje znašajo skupno 39.500 lir. Prijave sprejemajo vsi slovenski duhovniki na Tržaškem in Goriškem do 21. aprila.

Drugo, daljše romanje bo od 21. avgusta do 30. avgusta v Palestino. Romarji bodo iz Benetk do Tel-Aviva potovali z letalom. Stroški znašajo približno 180.000 lir. V Trstu je vpisovanje pri g. Stanku Zorku, Vicolo delle Rose 7; v Gorici pa pri g. Kazimiru Humarju v stolnem župnišču.

SLOVANSKI PLES

LEP MLADINSKI KONCERT

24. t. m. je nastopil v Kulturnem domu v Trstu mladinski zbor osnovne šole iz Lesc pri Bledu, pod vodstvom prof. Karla Boštjančiča. Mladina z vseh strani Tržaškega je napolnila dvorano in navdušeno ploskala lepim izvedbam svojih mladih tovarišev z Gorenjskega. Takih obiskov si še želi!

SEMINAR ZA OTROŠKE VRTNARICE

V sredo se je v Trstu začel dvodnevni seminar za slovenske otroške vrtarice. Seminar je priredil pedagoški odsek Sindikata slovenske šole s sodelovanjem pedagoškega svetovalca za slovenske šole, prof. Staneta Miheliča.

Prvi dan je otroškim vrtaricam predavala prof. Marija Lipužič s Pedagoške akademije v Ljubljani o temi: »Jezikovna vzgoja predšolskega otroka«. Predavateljica je popoldne imela še praktični nastop v otroškem vrtcu na Proseku.

V četrtek pa je prof. Alenka Eržen z Visoke šole za otroške vrtarice v Ljubljani govorila o temi: »Likovne zaposlitve v vrtcu«. Opoldne pa je imela praktični nastop v otroškem vrtcu na Opčinah.

Seminar je vsekakor hvale vredna in koristna pobuda, saj je med drugim tudi v javnosti vzbudil zanimanje za slovensko predšolsko delo, ki je bilo — vsaj do zdaj — nekoliko zanemarjeno, oziroma ni naša javnost nanj polagala zadostne važnosti.

PROSLAVA V BAZOVICI

V nedeljo, 28. t. m., bo ob 16. uri v župnijski dvorani v Bazovici proslava 70-letnice ustanovitve Zavarovalnice goveje živine za Bazovico, Gropado, Padriče in Jezero.

Beneška Slovenija

Špeter:

ZRTVE MRAZA

Po vsej čedajski okolici in po naših dolinah se je vreme spremenilo. Dnevi so lepi, v opoldanskih urah tudi sončni, drugače pa še precej pritiska mráz. V Nadiških dolinah je toplomer ustaljen v jutranjih urah še vedno 5 do 8 pod ničlo.

Zrtev mraza je bil tudi 45-letni Alfred Raccaro iz Lipe. Prišel je za novoletne počitnice obiskat svojo mater. V mrzli spalnici ga je pa stisnil mráz in srce mu je odpovedalo. Našli so ga mrtvega kar na postelji.

Druge žrtve mraza so pa na cestah, in sicer zastran hude poledice. Ne mine teden, da ne bi pripeljali v čedajsko bolnišnico kakega motociklista, ki se mu je spodrsnilo na spolzki cesti. Cestne uprave bi morale bolj poskrbeti za posipanje nevarnih krajev s peskom ali soljo.

Srednje:

ODREZANI OD SVETA

Nekatere vasi in zaselki Beneške Slovenije so kljub prehodnim cestam v zimskem času popolnoma odrezane od sveta; to pa zaradi snežnih zametov, za katere se nihče ne zanima, da bi jih odkidal ali vsaj utrl gaz skozi nje. Posledice so pa hude, posebno če pritisne kaka bolezen.

Tak slučaj se je pripetil brž po Novem letu. V Gornjem Tarbiju je hudo zbolel sosed Žvan Stulin, ki je bil rudar v Belgiji in je sedaj doma invalid. Zdravnik je odredil prevoz v čedadsko bolnišnico. Toda, kako? Sneg je prekril na visoko vsa pota. K sreči je še nekaj vzajemnosti med sosedi. Kar na ležalnem stolu so bolnika nesli več kilometrov daleč, do koder se je mogel pririti avto, ki je odpeljal bolnika v Čedad, kjer so ga še v zadnjem trenutku rešili.

Prav podoben slučaj, samo s hujšimi posledicami se je pripetil pri Njivicah v Ter-

PROF. PAHOR V NABREŽINI

Med mladino v Prosvetnem društvu »Igo Gruden« je že večkrat padel predlog, naj bi odbor pripravil vsako leto nekaj predavanj, ki bi govorila o naši etnični skupnosti ali s polpreteklega zgodovinskega ali političnega ali sociološkega ali športnega ali kulturnega gledišča. Taka predavanja so potrebna, ker pri njih mladina izve marsikaj novega, kar vedno lahko samo koristi njeni življenjski prtljagi, in pa sploh, kako naj se naša mladina zavzema za svoje pozicije biti in ostati Slovenci, če ji je tuje vse, kar se dogaja okrog nje. Povabili smo že prof. Tavčarja in prof. Pavletiča, zdaj smo prosili pisatelja Borisa Pahorja, ki tako energično zagovarja pozicije slovenstva v zamejstvu, da bi prišel v Nabrežino govorit o političnem razvoju naše etnične skupine po drugi svetovni vojski in o problemih, ki zaradi tedanjih morebitnih napak danes tarejo Slovence v zamejstvu. Prof. Pahor je tudi obljubil, da bo spregovoril jasno in odločno o tej temi, ki se ji vsi naši predavatelji preradi izmikajo. Po predavanju se bo seveda razvila diskusija in zato vabimo zlasti mladino, da se je, kolikor jo stvari zanimajo, tudi aktivno udeleži. Zelo zanimivo bi pa tudi bilo, da pridejo k predavanju naši slovenski voditelji, da bi večer ne ostal le informativnega značaja, ampak bi izpadel kot koristna konfrontacija idej. Predavanje bo v ponedeljek, 29. januarja, ob 20.30 v prosvetni dvorani v Nabrežini.

I. T.

VEČINA NA ŽUPANSTVU V NEVARNOSTI?

Razni znaki in glasovi kažejo, da sloga med političnimi skupinami, ki sestavljajo sredinsko-levo večino goriškega občinskega sveta, ni tako trdna, kot je bila doslej.

Vodstvo goriške Zdržene socialistične stranke in njena svetovalska skupina v mestnem svetu sta imela posebno sejo, kjer so socialisti ugotovili, da občina prepočasno izvaja sprejete obveze, čeprav so bili nekateri skupni načrti polagoma izvedeni. Socialisti so tudi mnenja, da se včasih brez potrebe menja dnevni red občinskih sej in se zato določena vprašanja nikoli ne rešijo. Zato zahtevajo politični sestanek med strankami leve sredine, da se pogovorijo o spornih zadevah.

Večinska povezava se bo najbrž zrahljala tudi z odstopom odvetnika Sfiligoja z mesta občinskega odbornika. Zastopnik Slovenske demokratske zveze, ki sedi v mestnem odboru od leta 1965, odkar se je ustanovila leva sredina, je poslal v ponedeljek županu pismo o svojem odstopu, pričar, da bo kot svetovalec bolje branil program, na katerem so ga izvolili slovenski volivci. V pismu Krščanski demokraciji in združenim socialistom pojasnjuje, da bo SDZ ostala zvesta svojim obvezam do leve

Kanalška dolina

ski dolini. V vasi Čuk so imeli na smrt bolno starejšo ženo, ki je hudo krvavela. Zaradi zametov ni mogel zdravnik do nje. Domačini so jo šele z veliko težavo prenesli do prevozne ceste in nato v bolnišnico. Bilo pa je prepozno. Zdravniki je niso mogli več rešiti.

Bogve, koliko podobnih slučajev se je že zgodilo v prejšnjih letih po naših krajih, pa ni nihče o njih govoril, ker se je zdelo že naravno, da zapuščeno Beneško Slovenijo vedno kaj tepe.

Cedad:

SKOK ČEZ MOST

Danes teden je zahteval Hudičev most čez Nadižo v Cedadu zopet svojo žrtev. Z višine se je vrgel v rečno strugo neki 46-letni uradnik iz Vidma. Mimoidoči niso niti opazili neznančevih kretenj na mostu. Oblasti so pa šele naknadno ugotovile, kdo je samomorilec, ki si je izbral takšno smrt, kakor že marsikateri pred njim. Ugotovili so tudi, da je uradnik Tolazzi bolehal za hudo živčno razrvanostjo.

Podbonesec:

JAVNA DELA — PREHODI

Podbonesec je že od nekdaj slovel za občino, ki se briga za svoje ljudi. Županstvo se zdaj pogaja z deželno, da bi ji odkupila služnosti na gori Miji. Z izkupičkom bo mogla občina kriti stroške za razna javna dela. Predvsem namerava občinska uprava urediti kanalizacijo v vseh okoliških vaseh. Zgradila bo tudi vodovod v Šigljah in v Podvršiču. V zakup je že tudi dala asfaltiranje cest v Brišče in v Dolenji Mersin. Za to delo bo porabljenih 50 milijonov lir; od teh pa bo država krila tri četrtine.

Ceste so najvažnejša naša zadeva, posebno odkar tako naglo narašča prekomerni promet. Pomislite, da je samo na dan sv. Štefana šlo čez mejo pri Stupici 76.000 ljudi!

sredine, kar naj bi pomenilo, da bo z ostalima svetovalecema svoje skupine od zunaj podpiral občinsko večino.

Sfiligojev nepričakovani odstop tolmačijo nekateri italijanski krogi z njegovo namero, da bi poživil svojo skupino v občinskem svetu, ki ni ustrezala svoji nalogi, odkar je sedel na »vladni« klop.

Drugi pa vidijo v odstopu protest, ker ni večina izpolnila določenih obvez do slovenske manjšine.

VAŽEN SESTANEK

V soboto, 27. januarja, bo ob 17. uri popoldne v občinski palači pomenljiv sestanek treh županskih odposlanstev. Na osebnopovabilo goriškega župana Martine bodo prišli v Gorico ljubljanski župan Miha Košak, celovski župan Hans Ausserwinkler ter župan iz Nove Gorice Vižintin in Joško Štrukelj. Spremljali jih bodo še drugi občinski svetovavci in izvedenci. Predstavniki italijanskih, slovenskih in avstrijskih sedelnih mest bodo razpravljali o poglobljanju sožitja in vsakovrstnih izmenjav med njimi.

Podobni prijateljski sestanki za vedno boljše mejaštvo bodo odslej vsako leto izmenoma v enem izmed štirih omenjenih mest.

»AGRITURIST«

Prejšnji teden se je ustanovil v Gorici deželni odsek »Agriturista«, ki je državna zveza za kmečki turizem. Marsikdo bo vprašal, kakšna ustanova pa je spet to, ki na videz družijo turiste in trde zemeljske delavce.

Namen ustanove, ki ima sedež v Rimu, je, pospeševati turistično dejavnost v kmetijskih okrajih. Vzbuja zanimanje za krajevne posebnosti kmetijskega udejstvovanja, vaškega življenja, narodnih noš in tudi navad in običajev ob praznikih in počitku.

Dejali bi, da je ustanova, ki hoče približati tujcu pogled v krajevno folkloro, medtem ko se turistične ustanove brigajo bolj za krajevne naravne lepote.

Za predsednika te ustanove je določen dr. Formentini iz Števerjana.

Števerjan:

KORISTNE PTICE

Kako se razveseli pošteno srce, ko spet zasliši po dolgi zimi prvo ptičje petje. Kako ga pa spet zaboli, ko zve, da je vedno več nepoklicnih ptičarjev, ki nastavljajo li-manice kar tja vseprek. Grda razvada lovljenja koristnih ptic, ne samo pevk, ampak tudi drugih, se je pritepla bogve odkod. Nekateri, ki se jim ne zljubi kaj do-sti delati, prosijo za dovoljenje za ptičji lov, misleč, da bodo obogateli s prodajo ptičjega mesa ali da bo vsaj vsak dan go-lajz na mizi. Od Oslavja pa do nas je že kar preveč zanj, ki ugonablja koristne ptice. Pozabljamo namreč, da pomeni brez-brižni ptičji lov dvojno škodo na vsem rast-ju. Ptički love in uničujejo škodljivi mr-čes. Če ptic ne bo, bo mrčesa več. Drugič pa, če bo tega več, bo potreba še več škro-piti in z vsemi možnimi razkužili zastrup-ljati rastje in zelenjad. To naj premislijo prena-gli ptičarji. Pa tudi kmetijsko nad-zornišvo naj kaj ukrene!

Sovodnje:

V BLAG SPOMIN

Prejšnji teden smo pokopali moža, o ka-terem res lahko rečemo, da je bil možak starega pristnega kova.

To je bil Anton Komac, oče našega žup-nika. Pokojni je čakal še čil in popolnoma veder 89 let starosti. Sam je čutil, kdaj se mu bliža poslanka božja in se je vzgled-no pripravil na smrt, ki ga je poklicala s tega sveta v petek 19. januarja.

Rajni Komac je bil kot odprte zgodovin-ske bukve. Saj jih je pa tudi dosti prestal, a je vse prenašal skoraj s hudomušno uda-nostjo. Po rodu je bil Bovčan. Njegov oče je imel nekaj posestva, obenem se je bavil s potujočo trgovino. Po končanih šolah je sin Tone šel k davkarji. Prva svetovna voj-na ga je dohitela še na Bovškem. Družino je pokojnik še srečno spravil na Bled, sam je pa moral prestati vseh 13 soških ofenziv.

Po trdih vojnih letih se je začelo tudi zanj fašistično preganjanje. Najprej so ga premestili v Tolmin, potem pa v Benetke, kjer je ostal do konca druge svetovne vojne.

Medtem je že dorastla tudi družina še-stih sinov. Po vojni se je rajni Anton pri-selil k sinu župniku v Devin, kjer mu je umrla zvesta življenjska družica. Od morja se je s sinom vred preselil v Sovodnje. Tu je do zadnjega dne vedno nekaj delal po vrtu in okrog župnišča kot skrben gospo-dar, ki ne more uživati pokoja. Na stara leta je marsikaj povedal iz svojih spomi-nov, škoda da ni zapisal.

Blagega moža je spremljala na zadnji poti velika množica pogrebcev. Sprevod je vodil msgr. Klinec z dekanoma Zoržem in Kretičem ter še z dvanajstimi duhovniki.

Bog daj vrlemu poštenjaku obilno pla-čilo, prizadetim sinovom in družinam pa olajšujočo tolažbo.

V sovodenjski občini je lansko leto umr-lo 22 oseb. Večinoma, to je 16, v goriški bolnišnici. Rojenih pa je bilo 21 otrok, to-da nobeden doma, marveč v goriški poro-dnišnici. Pred oltar z obljubo večne zvesto-be je stopilo deset parov. Šest parov od teh vsaj en član iz Sovodenj, se je poročilo v drugih krajih Italije, enajst parov pa drugod po svetu. Po naravnem prirastku je sovodenjsko prebivalstvo ostalo pri starem.

VEČERI OB SREDAH

Običajni predavateljski večeri v Gregorčičevem klubu so nekoliko spremenili svojo običajno podo-bo. Priznati je treba, da nikakor ne v škodo za-črtanemu programu. V razpravo so prišla že dva večera vprašanja, ki zanimajo vsakogar, če se le količkaj bavi z zamejskim življenjem. Prejšnjo sre-do se je govor vrtel okrog odnosov goriške občin-ske uprave do slovenskih meščanov. Za razčleni-tev, do kolikih stvarnih izboljšanj je res prišlo, bo treba daljše razprave.

Sinoči so pa gostje poslušali, kako se ali se ne širita slovenski tisk in knjiga med zamejskimi Slovenci. Kot tehnični izvedenec za knjižno pro-pagando je bil navzoč Stanko Lupinc iz Trsta, biv-ši ravnatelj Katoliške knjigarne v Gorici in sedaj uslužbenec Založništva tržaškega tiska.

Na sporedu je bil tudi razgovor z obiskovalci večerov ob sredah o nadaljnjem sporedu klubskih predavanj.

Že sedaj pa obveščamo običajne poslušavce, da bo v sredo, 31. t. m., predstavil svojo knjigo »Ne-kropolo« naš tržaški pisatelj Boris Pahor. Nekateri odlomke iz povesti bo brala Savina Remec.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

15. številka „Mostu“

KONEC

Nov sodelavec »Mostu« je Ingo Paš, ki je prispeval za to številko esej »Žrtve in pričakovanja«. V opombi pod črto je rečeno, da je ta članek ponudil v objavo študentovski Tribuni, ko je sprožila polemiko o Pahorjevih Glosah 66; uredništvo Tribune pa je objavilo članka tako dolgo zavračevalo, da ga je bil prisiljen umakniti. »Kolikor se to razmišljanje poraja ob Pahorjevih Glosah in takšnih ali drugačnih odzivih nanje, zapušča obenem raven kakršnekoli polemike z njimi in tako tudi ne misli vprašanj, ki jih je to pisanje načelo, načenjati s te iste ravni. Temeljni vprašanja, ki sta se temu pisanju zastavili, sta vprašanja nacionalnosti in socializma in sicer kot vprašanja našega odnosa do vsega tistega, kar nam kot Slovenecem zdaj in tu pomeni na eni strani narod, na drugi pa socializem, pri čemer se je hkrati s tem vprašanjem zastavilo še vprašanje našega celotnega razmerja do preteklosti, se pravi NOB in njenih žrtev«, piše Ingo Paš.

Abstraktno filozofiranje o problemih

To so seveda tako obširna vprašanja, da jih je možno komaj načeti, kaj šele izčrpati v enem eseju, pa četudi je precej dolg. In res se Ingo Pašu komaj posreči, da se jim približa — vprašanja so preogromna, da bi jih tako nalahko obvladal s svojim esejističnim peresom. Tako poplavlja okrog njih v vijugah svojega neverjetno zapletenega sloga, ki spominja na pravi miselni labirint, in pri vsakem zamahu ga zanese v abstraktno filozofiranje, kakor da je pravzaprav pozabil, o kakšnih vprašanjih je na začetku obetal razpravljati.

Ko preberemo zadnji stavek njegovega eseja, začutimo olajšanje, da smo se vendarle pretolkli skozi to stilistično džunglo, in hkrati nam je žal, da ni avtor svojih misli bolj jasno in razumljivo izrazil in da ni znal dati problemom, ki si jih je zastavil, bolj konkretne oblike. Krivde ne dajemo samo njemu, ampak vidimo v tem posledico dejstva — posledico, ki se kaže pri mnogih, če ne sploh pri večini mladih slovenskih esejistov in pisateljev — da skušajo prenesti realne probleme v govorico nekakih simbolov in šifer, kakor da si jih upajo šele v taki obliki obravnavati in kakor da jim vzbujajo problemi v svoji pravi obliki strah in jih je strah tudi besed, ki bi te probleme jasno, vsem razumljivo izrazile.

Nekak teoretik takega obravnavanja problemov v obliki simbolov in šifer se kaže Aleš Lokar v nadaljevanju svoje dolge razprave »Dialog in Sloveniji«. V razpravi najdemo odlomke, ki so delno sprejemljivi, npr. »Prva posledica dialoga je nered, padec notranje energije, dvig naključnosti v notranjem območju zavesti, subverzija, menomacija življenjske sile človekovega potenciala in koncentracije, splošen dvom, nihilizem, ki ogroža red zavesti. Dialog občuti človek v prvi vrsti kot neugodnost, bolečino, umiranje samemu sebi. Dialog nas postavlja v kaos, svobodo. Svoboda pa je za človeka nekaj groznega. Jezusa Kristusa so umorili ljudje prav zato, ker je bil preveč svoboden; ni se držal nobenega sistema, nobena struktura mu ni bila sveta. Dialog povzroča padec energije, ki ga občutimo kot menomacijo, ki nas bitno ogroža.«

Monolog o dialogu

Jasno pa je, da je v vsem tem pretiravanje, vsaj glede na tisto, kar navadno občutimo pod pojmom dialog. Lokar pomen tega pojma zelo razširi, da mu daje pravzaprav pomen medčloveškega občevanja sploh in ga obda s prirodozgodno in filozofsko argumentacijo, ki nas kar pokoplje pod seboj. Imamo občutek, da gre za zasnitek knjige, o »dialogu«, ki jo misli Lokar napisati, ali za ekscerpt iz tuje knjige, ki jo je pravkar prebral in ga je prevzela, a snovi še ni znal prav urediti in »ekonomizirati« v sebi. Oboje najbrž ni res. Lokar se je polastil modnega argumenta »dialoga« in ga hoče izkoristiti in intelektualno uživati do kraja; ne verujemo pa, da si bomo potem, ko bo razpravo dokončal, kaj bolj na jasnem, kaj pravzaprav pomenjuje pod svojim dialogom — ki se nam zdi mnogo bolj »monolog«. Vsekakor bo treba počakati, da bo prišel do točke, ko bo vpletel v svoje razpravljanje tudi Slovence, kot obeta v na-

slovu. Bojimo se, da bo tu še enkrat ugotovil, kako Slovenci v nasprotju v svojimi vse bolj zreli mišljin »odprtimi« sosedji še nismo sposobni dialoga. Toda krivično bi bilo prehitovati njegove za ključke in s tem zmanjševati napetost, s katero nedvomno bralci pričakujejo viška in razpleta.

V tej številki »Mostu« sicer ni poročila o ljubljanskem procesu proti Marjanu Rožancu, enemu izmed urednikov revije (medtem ko je prinesla komentar o tem, kot znano, revija »Trieste«), najdemo pa med prispevki nov Rožancov esej »Demon Iva Daneua«. Ivo Daneu je znan vsem Slovencem pod 60. letom kot vrhunski športnik-košarkar. Rožanc skuša podati psihološko-etično-moralno podobo tega vrhunskega športnika, bojevnika naših dni športnika, ki doživlja šport kot svetovni nazor in ki skuša poraziti zlo na tisti ravnini, kjer je doma — na košarkarskem igrišču. Ni dvoma, da je to najboljši esej o tem, kaj pomeni šport modernemu človeku, kar jih je bilo kdaj napisanih v slovenščini. Marsikomu bo šele ta esej odprl oči, kaj šport v resnici pomeni za današnjega človeka, ki ne more več na križarske vojne, ne more več vabiti nasprotnikov na dvoboj z mečem, ne more več od krivati novih dežel, ker jih je zmanjkalo, in ne sme več na osvajaalne pohode in zasedati novih kolonij. Preostane mu le še šport. Odtod besna zagrizenost in resnost vrhunskih športnikov, ki se nam zdi sicer tako čudna. Rožanc je našel za to novo občutje primerno literarno obliko in njegova razlaga je prepričljiva.

»Avantgardna« novela

Jasna Skrinjar je napisala novelo »Daj nam danes«, ki je pravzaprav bolj privid iz blodnjih sanj (s čimer ni rečeno, da nima zveze z resničnostjo) kot zgodba. Očitno je, da želi pisati Skrinjar, jeva takolimenovano »avantgardno« literaturo, polno

simbolike. Pri tem navadnemu bravcu (in kritiku) samo to ne gre v glavo, zakaj pisati težko umljivo in »hermetično« stvari, ki se jih da povedati v razumljivi obliki in ki bi imele tako tudi več učinka, ker bi pač imele tudi več brancev. Toda potem morda po določeni logiki ne bi bile več »avantgardne«. Vsekakor Skrinjarjeva ne piše slabo.

Pesmi so prispevali Franci Zagoričnik, Vladimir Kos in Stanko Janežič. Zagoričnikova pesem »Happy Pilad« je primerek modernistične poezije za vsako ceno, poigravanje z besedami, nanizanimi brez smisla npr. »o vroč je obroč — a vedra vedrilo« in seveda brez ločil in brez velikih začetnic, kjer bi bilo po pravopisu potrebno. Marsikateri bravec se gotovo pri tem sprašuje, ali je popolnoma omejen on sam, ker takim »pesmim« ne vidi pomena, ali pa ni vse v redu z duševnostjo takih pesnikov. Gotovo pa so takšne pesmi dokaz razkrajanja, notranjega nereda in kaotične upornosti proti vsemu, ne da bi se avtor zavedal, zakaj je pravzaprav proti in kaj bi hotel. Veliko pa je pri tem seveda tudi modnega ekshibicionizma.

Pesmi

Moderni (kar seveda ni isto kot modernistične) sta pesmi Vladimira Kosa »Arhimedova krivulja v zlatem« in »Sonet za Sa-i-no Kawara«, polni resnične lirike in lepote.

Stanko Janežič pa je avtor štirih pesmi: »Odmevi bivanja«, »Zapuščeni dom«, »Zalostinka« in »Pohod«, ki so meditativne in delno religiozne narave. So med najboljšimi, kar jih je Janežič doslej napisal. V njih ne zasledimo več naivnosti, ki je motila v nekaterih prejšnjih Janežičevih stvareh.

Na rožnatih listih na koncu najdemo poročila (in ilustracije) o Plečnikovih razstavah na Dunaju, poročilo o dialogu v Marijskih Laznih med katoliškimi in komunističnimi intelektualci (ki se zdi nekoliko preveč optimistično, ker predpostavlja, da pač more tak »dialog« med nekaj desetimi izobraženci spremeniti naravo sistemov, v katerih pa pisatelji in filozofi, kot znano, ne uživajo posebnega ugleda), recenzijo Jurčecove knjige »Luci in sence« (II. del) in poziv k »Anketi o našem tisku« (o »Primorskem dnevniku«). fj.

Pogovor v Ljubljani

IZŠLA JE »MLADIKA«

Izšla je januarska številka obzornika »Mladika«. Vsebinsko je porazdeljena po dosedanjem načinu. Za uvodno mirovno molitvijo sledi Jezov izvirni pripovedni odlomek »V begunskem taborišču«. Zanimiva je Šahova najdba primorskega bukvnika Jurija Pertota iz Trsta. Bednarik zaključuje prvi odstavek o Starih gradovih na Goriškem, o gradovih v Štmaru. Italijanski zgodovinarji pripravljajo izdajo o vseh goriških gradovih. Zato je prav, da se tudi mi seznanimo z njimi, ker predstavljajo dober del naše kulturno-socialne preteklosti.

Skrbno sestavljen pregled Sodobne slovenske literature nadaljuje Martin Jevnikar. V poeziji pa ima prvo mesto Slavko. Vsebinsko dopolnjujejo prispevki o delu v prosvetnih domovih in običajni drobiž.

Opazili smo tudi, da so se izvršile nekatere spremembe v uredniškem odboru.

NOVO DELO LEVA DETELE

Lev Detela je izdal novo knjigo, ki ima naslov »Izkušnje z nevihtami« (Kratka preza). Izšla je v založbi »Sodobne knjige«, natisnila pa jo je tiskarna Pika Print v Londonu. Opremil jo je Boris Podreka. Knjižica na lepem papirju, ki obsega 80 strani drobnega tiska, stane 1000 lir. Dobil jo je v Tržaški knjigarni.

Oceno o njej bomo prinesli pozneje. Za danes le opozarjamo ljubitelje moderne slovenske literature na to novo delo Leva Detele.

-0-

Izšla je tudi tretja številka »Literarnih vaj«. V oceno smo prešli tudi 9. štev. revije »Kapljice«, ki izhaja v Idriji.

ODPRTJE SPACALOVE RAZSTAVE V MUZEJU REVOLTELLA

V četrtek, 18. t. m. so odprli v tržaškem muzeju Revoltella veliko retrospektivno razstavo, posvečeno našemu, tržaškemu slikarju prof. Lojzetu Spacalu. Razen oblasti se je odprtja razstave udeležilo ogromno kvalificiranega občinstva, kar je za našega slikarja najlepše priznanje.

TRINKOV KOLEDAR

Vsem ljubiteljem in bralcem Trinkovega koledarja, ki nas povezuje v očakovanem duhu v eno skupnost, sporočamo, da je že dotiskan in se bo začel kmalu razpošiljati.

Zakasnile se je nekoliko zaradi uredniških težav in nepredvidenih težav. Zato bo pa po vsebini zanimivejši za priprostega človeka in inteligenta.

ŠPORT MED NAŠO MLADINO

Državni turnir v Novari

Preteklo soboto in nedeljo je zelo delavno športno društvo Regaldi iz Novare organiziralo državni namiznoteniški turnir Sv. Gaudencija. Udeležili so se ga skoraj vsi najboljši italijanski pingpongaši. Iz Trsta nas je šlo kar osem, in sicer: moj brat Boris in Floreani za Soffitto, Renni, Koch in Divo za mladinski krožek C. G. S., mladi, komaj štiri-najstletni Peter Ukmar za nabrežinsko športno društvo Sokol ter Edi Bole in jaz za S. Z. BOR.

Odpotovali smo že v soboto zgodaj zjutraj in se vrnili v ponedeljek ob 8.20. Turnir je predstavljal za vse precejšnjo žrtev, a kljub neprepani noči in dolgi vožnji smo bili vseeno zadovoljni. Dosegli smo namreč res zavidljive rezultate.

Prvi je stopil za zeleno mizo mladi Peter Ukmar, ki je s tem prvič nastopil na kakem državnem turnirju. Presenetljivo gladko je odpravil kar dva nasprotnika zapovrstjo. Šele v četrtfinalu je klonil po lepi, moderni napadalni igri pred tri leta starejšim št. 1 državne juniorske reprezentance Mannuccijem iz Pontedere. Dosegel je tako povsem nepričakovano in presenetljivo peto mesto v zelo ostri konkurenci. Že sedaj lahko trdimo, da lahko vanj polagamo velike upe.

Pred istim Mannuccijem je v polfinalu izgubil tudi 17-letni Renni, član tržaškega C.G. S., ki je pozneje prepričljivo zmagal kar dva naslova: v kategoriji 3,3 in med tretjekategorniki.

Velik uspeh pa je dosegel kolega Edi Bole, ki se je med približno 130 drugokategorniki iz vse Italije prebil kar do polfinala. Med drugimi je po krasni borbi izločil odličnega Pelizzolo iz Milana, ki je istega dne v absolutni kategoriji gladko odpravil nosilca skupine št. 1 državnega prvaka To-setta. S tem je naš Edi premagal glavno oviro za vstop v finale in eventualno osvojitve turnirja drugokategornikov. Žal je v polfinalu povsem po nepotrebnem klonil pred tehnično veliko manj popolnim Turinčanom Musacchiom. Ta igralec igra z navadnim lesenim loparjem in to je borovca zelo motilo. Ko sem ga po izgubljeni igri vprašal, zakaj je to tekmo igral tako apatično in indolentno, je odgovoril, da je nalašč izbral taktiko lahke, neborbene igre proti zanj neugodnemu nasprotniku. V tej izbiri se je seveda zmotil, kajti posebno v namiznem tenisu brez borbe in zagriženosti za vsako točko ni uspehov. Vendar te ne-

ZIVINOREJCEM

Pokrajinski konzorcij bikorejskih postaj opozarja vse živinorejce goriške pokrajine, da veljajo od 1. januarja dalje nove tarife za govejo oplemenitev, in sicer v izmeri, kot je že v veljavi v sosedni videmski pokrajini.

Za rjavo alpsko psamo od 3700 do 4000 lir, za furlansko ostane pa neizpremenjena, to je 4000 lir.

izkušenosti Boletu ne gre zameriti. Dosegel je vse-kakor izreden uspeh in končno morda tudi samega sebe prepričal, da spada že sedaj med najboljše drugokategornike v Italiji.

Tudi sam sem s svojo igro lahko zadovoljen. Uvrstil sem se od 8. do 16. mesta v II. kategoriji in premagal med drugimi z igro na čas enega najboljših italijanskih pingpongašev Attanasia iz Pontedere. Izgubil sem šele v osminki finala proti Turinčanu Grignaniju, s katerim je pozneje v tek-movanju I. kategorije tudi Bole položil orožje. V tej kategoriji je smola hotela, da sem se moral že v drugem kolu pomeriti prav z bratom Borisom. Zmagal je seveda on, vendar v nadaljevanju turnirja ni imel sreče. Naletel je na odlično razpoloženega Turinčana Rastellija, ki ga je v

najlepši tekmi turnirja prekosil s 3:1. Isti Rastelli je pozneje gladko zmagal turnir.

Vsekakor je bil naš nastop v Novari, če izvzamemo Borsovega, od katerega smo si pričakovali zmago, zelo pozitiven. O turnirju lahko rečem, da je bil kar dobro organiziran, imel pa je dve pomanjkljivosti: 1. ni bilo miz za trening; 2. dvorana je bila sicer prekrasna za pogled s kar devetimi novimi mizami, a tla so bila res nemogoča, preveč spolzka za moderno gibčno igro. Pomagali smo si z mokrimi cunjami, a tudi to je le malo koristilo. Največ sva jo skupila Tošetto in jaz. On je imel sicer srečo in si pri hudem padcu ni nič naredil, jaz pa sem jo pošteno skupil. Udaril sem se najprej ob rob mize, k sreči ne hudo, potem pa padel prav na obraz. Končalo se je kar srečno, saj so mi v bolnici naredili samo dva šiva na ranjenem nosu. Toliko za tiste, ki še vedno mislijo, da namizni tenis ni pravi šport.

Edi Košuta

Slovenija se usmerja v avtonomno gospodarsko politiko

(Nadaljevanje s 3. strani)

sodili so tudi nered in škodljive spremembe v zunanjetrgovinskem režimu. Z novimi predpisi zveznega izvršnega sveta so bile namreč uvedene v zunanjetrgovinsko poslovanje velike spremembe in to »tri mesece po poteku zakonitega roka« in »brez predhodnega posvetovanja z gospodarstvom ter s takojšnjo veljavnostjo«. V slovenskem uradnem listu pa so bile objavljene še teden dni kasneje. Posledica je ta, da podjetja zmanjšujejo proizvodnjo ali celo ustavljajo delo v posameznih obratih, »mno-gim pa grozi, da bodo morala v kratkem proizvodnjo v celoti ustaviti. Velika poslovna škoda nastaja tudi zaradi tega, ker v nastalem položaju ni mogoče sklepati pogodb s tujimi partnerji.«

EDINI IZHOD IZ TEŽAV

»Spričo tolikšne zakasnitve so se pristojni upravni organi v federaciji zatekli k metodi, da uradniki rešujejo probleme posameznih podjetij popolnoma diskretno, kar povzroča popolno neenakopravnost podjetij in krepi nemogoče birokratske postopke,« je rečeno v poročilu o seji, ki ga je objavilo »Delo«. »Upravni odbor je ugotovil, da poleg težkih posledic, ki so nastale zaradi nezakonitih postopkov zveznega izvršnega sveta, ogrožajo normalni razvoj gospodarstva, posebno še predelovalne industrije, tudi nenadne in prakticistične spre-

membe v blagovnem režimu, ki vnašajo v materialne odnose med panogami ekonomsko neupravičena razmerja in še bolj krepke etatistične tendence v federaciji.«

Iz vsega tega je razbrati, da se republika Slovenija odločno usmerja k avtonomnemu reševanju svojih gospodarskih problemov in zunanje trgovine, kar je samo pozdraviti, ker v tem je edini izhod iz neprestanih gospodarskih težav, ki mučijo Jugoslavijo. Težave gotovo niso v bistvu gospodarskega, ampak birokratskega značaja.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU KULTURNI DOM

V nedeljo, 28. januarja ob 16. uri (ABONMA OKOLISKI)

Oskar Wilde:

«KAKO VAŽNO JE BITI RESEN»

(komedija v treh dejanjih)

DRAMSKI ODER P. D. IVAN CANKAR

V soboto, 27. t. m. ob 20.30 v dvorani p. d. Ivan Cankar — Ul. Montecchi 6 - IV. nadst.

premiera

Aleksej Arbutov

MOJ UBOGI MARAT

himna mladosti v treh delih

(prvič v slovenščini)

Nastopajo: Orneta Čuk, Filip Fischer, Ivan Verč

Scena: Ivan Verč

Sodelujeta: Sandi Pertot, Alenka Colja

Poslovenil, odsko priredil in režiral:

SERGEJ VERC

PONOVITEV v torek, 30. t. m. ob 20.30 v isti dvorani

Spomini iz prve svetovne vojne

... 83 ... V RUSKEM UJETNISTVU ... Inž. J. R. ...

Mahorka, mahorka, dober si tobak, kdor te pokadi, velik je durak! Durak je dobesedno »neumnež«. Zanimiva pa je beseda »velik«, ki se rabi zlasti za kaj odličnega, kot »veliki knjaz«, veliki geroj — junak, ker drugače uporablja Rus za »velik« besedo »bolšoj«.

Saj kakšnekoli smo dobili tudi dobre ruske papirose, pri katerih je bil dolg filter in majhna cigareta in zlasti dobri so bili tisti od tvrdke Mjasojedov v Odesi. Navadno pa je pela mahorka. In po mahorko sem šel v lavko na dan sv. Nikolaja. Kakor hitro sem prestopil prag, sem videl dve dolgi mizi z različnimi dobrotami, v kotu pa lučko pred ikono sv. Nikolaja. Gospodar me je takoj prijel za roko in peljal pred sv. Nikolaja: v levo roko mi je dal precejšen kolač, v desno pa gorečo svečo. In tako sem stal pred sv. Nikolajem.

Kaj naj delam? Sklonil sem glavo in res nekaj molil, a bolj malo, potem pa mislil, kaj naj naredim, da bo vse v redu in da ne bo gospodar užaljen.

Vzorca nisem imel, da bi posnemal, ker sva bila sama z gospodarjem. Nisem ravno klel, a skoraj, zakaj sem prišel prav danes po mahorku in še sam. Ko sem stal kakšne tri hitre očenaše dolgo, sem se obrnil. Gospodar me je zopet prijel za roko in me peljal za mizo. Vsedel sem se, kolač dal predse, svečo zabodel v kolač in gledal dobrote. Medtem mi je gospodar našel vilice, ki so najbrž bile edine pri hiši. Tudi nekaj ostanka od hrane je bilo na vilicah, kar je izdatno povečalo tek. Pogumno sem vzel kos kruha, vtaknil košček v usta in žvečil. Z vilicami sem nabodel kos sarme in jo nesel z desno proti ustom, z mezinco leve roke, katero sem držal bli-

zu ust, pa sem sunil sarmo z vilic, da je padla pod mizo, kjer jo je ujel gospodar-jev pes in hitro pogoltnil. Štiri različne dobrote sem tako pokušal in pes mi je bil silno kvaležen, tako da ni nikdar več lajal name. Gospodar mi je ponudil tudi črne-ga vina, takega kot smo ga pili, ko smo se vrnili iz Kišineva. Vino sem popil. Nekje iz ozadja je prišla domača gospodinja. Pozdravila je in se hitro umaknila. Morala je biti blizu svoje ure. Zelo nerodna je že bila. — Zanimalo pa me je, kakšen praz-nik praznuje gospodar? Danes je sv. Mi-klavž, torej so Romuni kot Bolgari, ki praznujemo imendan in ne tako kot Srbi, ki praznujejo, oziroma slavijo slavo. Vprašal sem gospodarja in po dolgem sva se raz-umela: Romuni ne praznujejo ne imen-dana in ne slave, pač pa sta šli z ženo na dan poroke izbrala sv. Nikolaja za zaščit-nika in zato ga tako praznujeta. Medtem so prišli trije Moldavani v lavko, jaz sem plačal svojo mahorko, vzel kolač in svečo, dal gospodarju roko in šel.

(Dalje)

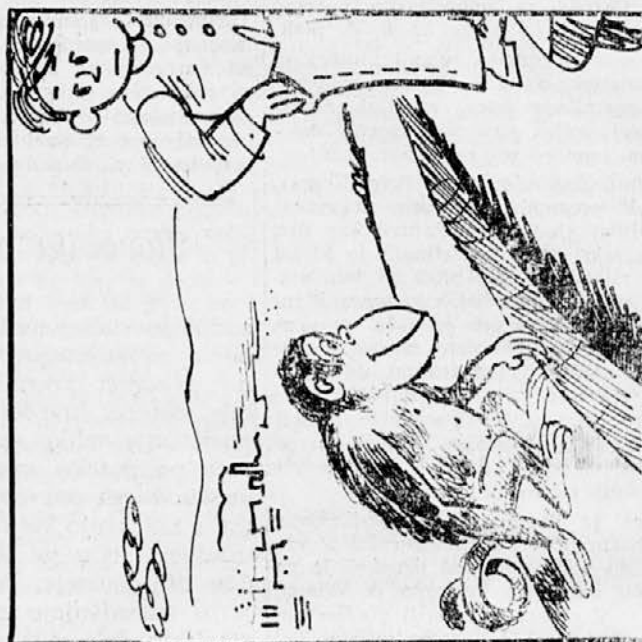
BIMBO BIMBO BIMBO BIMBO

Piše MILE MIRNIK

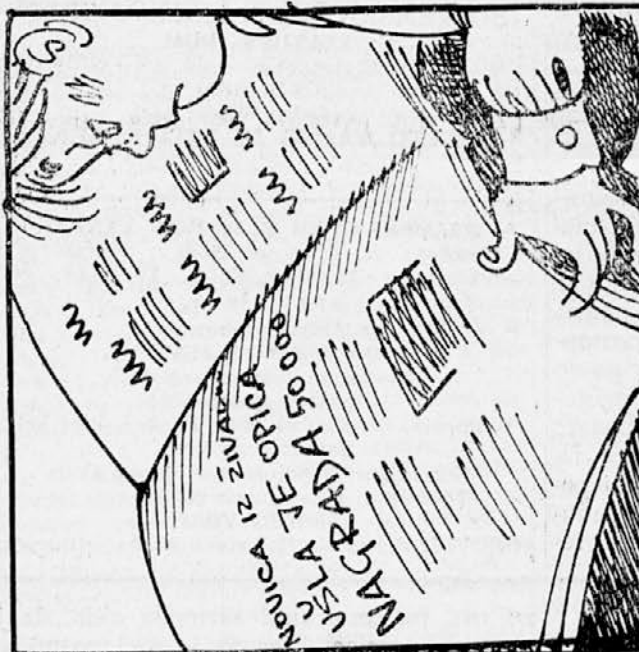
Riše MARJAN BREGAR

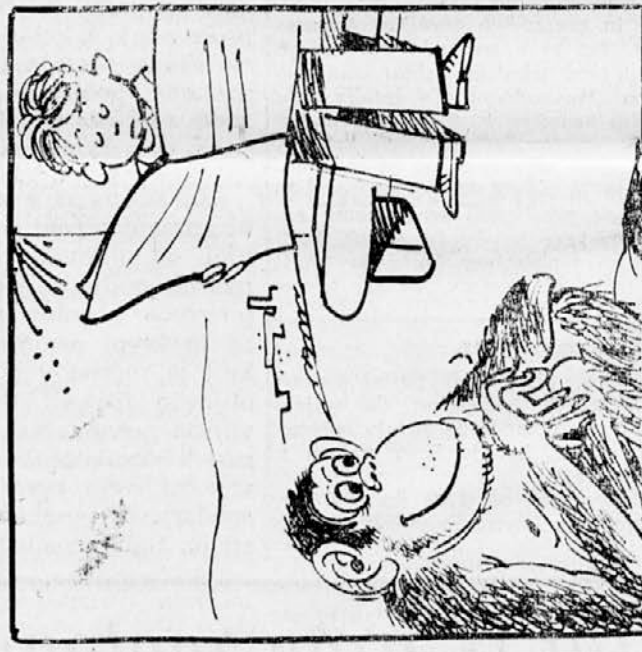
izliza Janeza — pravzaprav niti ne tako tiha, saj jo je na glas razložil vsakomur, ki ga je hotel poslušati. In Janez se je spet zatopil v premišljevanje o zaresnem šotoru in mogoče bi porabil za to svoje priljubljeno oparilo celo dopoldne — če ne bi v bršljanu na obzidju močno zašumelo. Planil je na noge: nekdo pleza po obzidju! Ampak saj to ni mogoče, živ človek ne pride tod gor! Pa je le bilo mogoče, kajti počasi se je pokazala kosmat

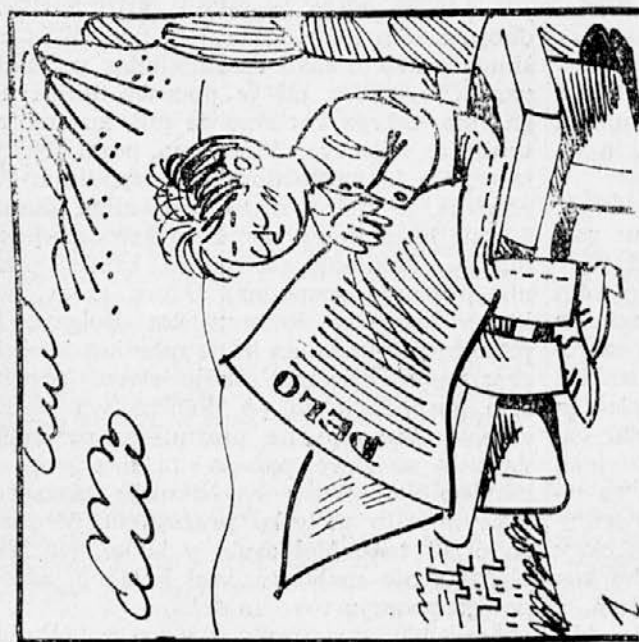
ampak tu, v Celju, daleč od živalskega vrta in Ljubljane! Vendar — če to ni Bimbo, kdo je potem? Ali se opice zadnje čase množično sprehajajo po Sloveniji? In od kod naj bi prišle nenadoma vse te opice? Tako, je zaključil Janez, zares ni dvoma — pred menoj stoj in si oddihuje po napornem plezanju Bimbo, pristojen v ljubljanski živalski vrt. Nadaljnje ukrepe je Janez izvedel bliskovito.

ne najmlajše prebivalce: pred tremi tedni je namreč iz živalskega vrta v Ljubljani ušla opica Bimbo. Dolge tri tedne so jo zamaš iskali po Ljubljani in njeni okolici — Bimbo je izginil. Zato je zdaj, kakor je pisalo v Delu, uprava živalskega vrta napisala 50.000 dinarjev nagrade za tistega, ki bi Bimba ujel in pripeljal nazaj v živalski vrt. Petdeset tisoč, je pomislil Janez Klobučar, za petdeset jurjev pa že nekaj dobiš — na primer zaresni šotor! Pravi in zaresni šotor je bil že nekaj let tiha želja pio-

je na obzidju prikazala najprej kosmata roka, nato še bolj kosmata glava; nazadnje je sedla na obzidje in si globoko oddahnila prava živa opica. Janez je naglo primerjal sliko in opis v Delu z opico, ki je sedela pred njim: visoka dobrih 70 centimetrov, temno rjave dlake, po trebuhu svetlejša, pa dolg rep, starost okoli 30 let, sliši na ime Bimbo. Nobenega dvoma ni, je pomislil, to je Bimbo!

1. Neverjetno presenečenje na celjskem Starem gradu
Pionir Janez Klobučar, ki je bil to poletje že tretje leto zapored na počitnicah pri stari mami v Celju in je bil torej že na pol Celjan, je sedel na kamniti klopi sredi razgledne ploščadi na celjskem Starem gradu in bral Delo. Podrobno je prebral najnovejšo poročilo o dogodku, ki je že tri tedne razburjal vso Slovenijo, zlasti nje-

2. Važno vprašanje: Koliko opic se potepa po naših krajih?
Pisatelj pravijo, kadar hočejo opisati, kako zelo se je kdo začudil, da je odprl usta na stežaj. To je zelo obrabljeno reko in zaradi svoje obrablenosti skoraj že neverjetno. Vendar je resnično: dokaz za to je, da je Janez Klobučar odprl usta popolnoma na stežaj, ko se